

Vyhlásenie CED

Bezpečné a efektívne vzdelávanie zubných lekárov počas pandémie COVID-19

NOVEMBER 2020

I. ÚVOD

Rada európskych zubných lekárov (CED) je európske neziskové združenie, ktoré zastupuje viac ako 340 000 zubných lekárov v celej Európe. Združenie bolo založené v roku 1961 a v súčasnosti je zložené z 33 národných zubných združení z 31 európskych krajín.

Od začiatku pandémie COVID-19 čelilo európske zubné lekárstvo rade výziev, ktoré ovplyvňovali odborníkov v oblasti ústneho zdravia, poskytovanie zubno-lekárskej starostlivosti, fungovanie zubných ordinácií, vzdelávanie lekárov a výskum.

Pravidelné a adekvátne vzdelávanie lekárov a školenia sú kľúčovým bodom v príprave budúceho zubného lekára na poskytovanie bezpečnej a kvalitnej starostlivosti o ústnu dutinu európskej populácie. Hlavným cieľom by malo byť mať dobre vyškoleného, kvalifikovaného a plne kompetentného zubného lekára, ktorý bude využívať najnovšie a najvhodnejšie technológie¹.

Týmto vyhlásením si CED žela zvýšiť povedomie o prerušeníach zubného vzdelávania spôsobených pretrvávajúcou krízou v oblasti verejného zdravia a navrhnúť opatrenia, ktoré je potrebné prijať na zabezpečenie formovania budúcich zubných lekárov.

II - VÝZVY VO VZDELÁVANÍ ZUBNÝCH LEKÁROV

Pandémia COVID - 19 mala okamžitý dopad na zubné vzdelávanie. Od marca 2020 väčšina európskych akademických zubných inštitúcií zatvorila svoje výučbové kliniky a presunula didaktické vzdelávanie do virtuálneho prostredia v súlade s opatreniami národných vlád zameraných na zníženie rizika infekcií v zubných zariadeniach². Didaktické kurzy, telekonferencie, virtuálne prednášky, skupinové diskusie, prezentácie, praktické workshopy a semináre prešli na online výučbu, zatiaľ čo starostlivosť o pacientov bola pozastavená alebo obmedzená na urgentné stavy zubov.

Potreba náhlejšej zmeny sa pre mnohých ukázala ako náročná. Učítelia a študenti sa museli rýchlo prispôbiť online výučbe a prechodu na online konzultácie, aby sa minimalizovalo prerušenie procesu výučby. Triedenie pacientov navyše znížilo potrebu osobných návštev a zmiernilo riziká prenosu choroby.. Študenti však prišli o podstatnú časť vzdelávania - poskytovanie klinickej zubnej starostlivosti.

Univerzity zubného lekárstva (alebo akademické inštitúcie) v súčasnosti čelia mnohým výzvam, od obdobia obnovenia klinických aktivít, spôsobu zaistenia bezpečnosti zamestnancov a študentov a čo je najdôležitejšie - zabezpečenia kontinuity klinického vzdelávania. Napriek úsiliu zubných pedagógov o vypracovanie online učebných osnov a dodržiavanie prísnych predpisov a požiadaviek pre vysokoškolských a postgraduálnych študentov zostáva ešte veľa výziev.

Pre študentov, ktorí žijú v rôznych časových pásmach alebo sa musia starať o členov rodiny, môže byť účasť na výučbe a skúškach zložitá. Predklinické simulačné činnosti je navyše ťažké vykonať v online formáte a v mnohých inštitúciách boli pozastavené³. Rovnako dôležité je, že študenti sú vystavení zvýšenému riziku rozvoja problémov duševného zdravia, ako sú úzkosť vyvolaná obavami z návratu do školy, akademických výsledkov a finančnej situácie⁴. Keď sa starostlivosť o pacientov zastaví, hlavnými obavami akademických inštitúcií je neistota, či absolventi sú klinicky

kompetentní a splňajú klinické požiadavky kladené akreditačnými orgánmi, ako aj pripravenosť budúcich odborníkov poskytovať zubnú starostlivosť v ére po COVID.

III – CESTA VZDELÁVANIA ZUBNÝCH LEKÁROV

V tomto zmysle a za účelom splnenia svojich úloh by mali európske inštitúcie zubného vzdelávania investovať do vhodných infraštruktúr pre online výučbu, ktoré umožnia primeranú kvalitu online výučby, a zároveň využívanie možností informačných technológií na výučbu. Je tiež potrebné zabezpečiť kontinuitu klinického vzdelávania a zaistiť bezpečnosť personálu, študentov a pacientov. Na dosiahnutie tohto účelu bude možno potrebné upraviť učebné osnovy, mali by sa implementovať metódy hodnotenia na identifikáciu kľúčových oblastí klinickej práce, v ktorých je potrebná väčšia podpora, a mali by sa brať do úvahy návrhy, ktoré zabezpečia pokrok v súčasnom alebo nasledujúcom školskom roku. Keď sa v dôsledku pandémie objavia nové výzvy, študentom by sa mala poskytnúť podpora (finančná, inštruktážna, poradenská atď.), ktorá by im umožnila získať alebo rozvíjať lepšie zručnosti v oblasti digitálneho zdravia (telemedicíny, komunikácie, odolnosti a pohody, práva a verejného zdravia). Univerzity by mali podporovať medziprofesné vzdelávanie a nadväzovať kontakty s inými inštitúciami prostredníctvom vhodnej platformy a prostredia na zdieľanie skúseností a najlepších postupov. Rovnako dôležitá je aj reštrukturalizácia foriem skúšania, ich prispôsobenie súčasnej realite a spoľahlivé a presné hodnotenie klinických schopností, s osobitným zameraním na hodnotenie klinického úsudku a rozhodovanie.

IV - POSTAVENIE CED

CED verí, že európske akademické inštitúcie a združenia zubného vzdelávania musia spolupracovať na zabezpečení bezpečného, celistvého a náležitého vzdelávacieho a pracovného prostredia pre všetkých členov našej komunity v tomto náročnom období. Preto by sa malo brať do úvahy nasledovné:

- Európske inštitúcie na vzdelávanie zubných lekárov musia prispôbiť svoje učebné osnovy aktuálnym problémom a vytvoriť jasné pokyny, pričom musia zabezpečiť vysoko kvalitnú a zodpovedajúcu klinickú prax.
- Je potrebné nájsť rovnováhu medzi osobnou výučbou (nevyhnutnou pre rozvoj klinických schopností a kompetencií študentov) a online (bezpečnejšou) výučbou.
- Bez ohľadu na výučbu, online, hybridné alebo osobné, musia inštitúcie zubného vzdelávania definovať súbor minimálnych požiadaviek, ktoré musia študenti splniť, aby sa zabezpečilo adekvátne európske zubné vzdelávanie.
- Nastavenie výučby by malo byť v súlade s minimálnymi požiadavkami na prax uvedenými v smernici o odborných kvalifikáciách⁵. Malo by sa brať do úvahy nasledovné:
 - Teoretické kurzy (online alebo osobne)
 - Praktické workshopy (online a osobne)
 - Hodiny klinickej praxe
 - Klinické prípady
 - Neustály profesionálny rozvoj

*** Prijaté na valnom zhromaždení CED 20. novembra 2020

1 CED Resolution on Profile of the Dentist of the Future <https://cedentists.eu/component/attachments/attachments.html?id=3051>

2 Quinn B, Field J, Gorter R, et al. COVID-19: The immediate response of european academic dental institutions and future implications for dental education. *J Dent Educ.* 2020; 00:1–4.

3 Meng L, Hua F, Bian Z. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): emerging and future challenges for dental and oral medicine. *J Dent Res.* 2020; 99(5): 481- 487.

4 Vergara-Buenaventura A, Chavez-Tuñón M, Castro-Ruiz, C. The Mental Health Consequences of Coronavirus Disease 2019 Pandemic in Dentistry. *Disaster Med Public Health Prep.* 2020; 1-4

5 DIRECTIVE 2005/36/EC of the European Parliament and of the Council of 7 September 2005 on the recognition of professional qualifications, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32005L0036>. Accessed 9 October 2020